



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 14 juni 2016*

”Överklagande — Åtgärder för bevarande av resurser och omstrukturering av fiskerisektorn — Ansökan om ökat säkerhetstonnage — Unionsdomstolarnas ogiltigförklaring av det ursprungliga avslagsbeslutet — Artikel 266 FEUF — Upphävande av den rättsliga grunden för antagande av avslagsbeslutet — Behörighet och rättslig grund för antagande av nya beslut — Tribunalens ogiltigförklaring av nya avslagsbeslut — Rättssäkerhetsprincipen”

I mål C-361/14 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 25 juli 2014,

Europeiska kommissionen, företrädd av A. Bouquet och A. Szmytkowska, båda i egenskap av ombud, biträdda av B. Doherty, barrister,

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Peter McBride, Downings (Irland),

Hugh McBride, Downings,

Mullglen Ltd, Largy (Irland),

Cathal Boyle, Fiafannon (Irland),

Thomas Flaherty, Kilronan (Irland),

Ocean Trawlers Ltd, Killybegs (Irland),

Patrick Fitzpatrick, Killeany (Irland),

Eamon McHugh, Killybegs,

Eugene Hannigan, Killybegs,

Larry Murphy, Castletownbere (Irland),

Brendan Gill, Lifford (Irland),

sökande i första instans,

* Rättegångsspråk: engelska.

företrädna av N. Travers, SC, D. Barry, solicitor, och E. Barrington, SC,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby och C. Lycourgos samt domarna A. Rosas, A. Borg Barthet (referent), M. Safjan, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas och C.G. Fernlund,

generaladvokat: E. Sharpston

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 september 2015,

och efter att den 19 januari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 13 maj 2014, McBride m.fl./kommissionen (T-458/10–T-467/10 och T-471/10, ej publicerad, EU:T:2014:249, nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade tribunalen kommissionens beslut C(2010) 4758, C(2010) 4748, C(2010) 4757, C(2010) 4751, C(2010) 4764, C(2010) 4750, C(2010) 4761, C(2010) 4767, C(2010) 4754, C(2010) 4753 och C(2010) 4752 av den 13 juli 2010 (nedan kallade de omtvistade besluten) att avslå Irlands begäran om utökning av målen för det fleråriga utvecklingsprogrammet IV (nedan kallade FUP IV-målen) i syfte att beakta säkerhetsförbättringar beträffande de fartyg som tillhör Peter McBride och Hugh McBride, Mullglen Ltd, Cathal Boyle och Thomas Flaherty, Ocean Trawlers Ltd, Patrick Fitzpatrick, Eamon McHugh, Eugene Hannigan, Larry Murphy och Brendan Gill (nedan kallade McBride m.fl.).

Tillämpliga bestämmelser

- 2 Artikel 4.2 i rådets beslut 97/413/EG av den 26 juni 1997 om mål och närmare bestämmelser för omstrukturering av gemenskapens fiskerisektor under perioden från och med den 1 januari 1997 till och med den 31 december 2001 i syfte att uppnå bestående jämvikt mellan resurserna och utnyttjandet av dessa (EGT L 175, 1997, s. 27) har följande lydelse:

”I de fleråriga utvecklingsprogrammen för medlemsstaterna skall de kapacitetsökningar som uteslutande beror på förbättringar av säkerheten från fall till fall motivera en motsvarande ökning av målen för flottsegmenten, om de inte ökar de berörda fartygens fiskeansträngning.”
- 3 När det gäller tillämpningsförfarandet för detta beslut hänvisas i artikel 10 i beslutet till artikel 18 i rådets förordning (EEG) nr 3760/92 av den 20 december 1992 om ett gemenskapssystem för fiske och vattenbruk (EGT L 389, 1992, s. 1, svensk specialutgåva, område 4, volym 4, s. 154), i vilken det föreskrivs att samråd ska ske med en förvaltningskommitté för fiskeri- och vattenbrukssektorn.

- 4 I artikel 1 i rådets beslut 2002/70/EG av den 28 januari 2002 om ändring av beslut 97/413 (EGT L 31, 2002, s. 77) föreskrivs att artikel 2.1 i beslut 97/413 ska ersättas med följande text:

”Senast den 31 december 2002 skall fiskeansträngningen i varje medlemsstat ha minskat ...”

- 5 Artikel 4.2 i beslut 97/413 upphävdes med verkan från den 1 januari 2002 genom beslut 2002/70.
- 6 Punkt 3.3 i bilagan till kommissionens beslut 98/125/EG av den 16 december 1997 om godkännande av det fleråriga utvecklingsprogrammet för fiskeflottan i Irland för perioden den 1 januari 1997–31 december 2001 (EGT L 39, 1998, s. 41) har följande lydelse:

”Medlemsstaterna får när som helst till kommissionen överlämna ett program för förbättring av säkerheten. I enlighet med artiklarna 3 och 4 i rådets beslut 97/413/EG skall kommissionen besluta om någon sådan kapacitetsökning som förutses i ett sådant program motiverar att målen i FUP IV ökas i motsvarande utsträckning.

...”

- 7 Artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 2792/1999 av den 17 december 1999 om föreskrifter och villkor för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn (EGT L 337, 1999, s. 10) hade följande lydelse:

”1. Förnyelsen av flottan och moderniseringen av fiskefartygen skall ske enligt denna avdelning.

Varje medlemsstat skall för godkännande i enlighet med förfarandet i artikel 23.2 till kommissionen överlämna en permanent ordning för övervakning av förnyelsen av flottan och moderniseringen. Inom ramen för denna ordning skall medlemsstaterna visa att inträde i och utträde ur flottan kommer att hanteras så att kapaciteten inte överstiger de årliga mål som fastställs i det vägledande årliga programmet, totalt och för varje berört segment, eller där detta är tillämpligt, att fiskekapaciteten gradvis minskas så att dessa mål uppnås.

Denna ordning skall särskilt ta hänsyn till att annan kapacitet än fartyg med en längd som understiger tolv meter, trålare undantagna, som har dragits in med offentligt stöd, inte kan ersättas.

2. Medlemsstaterna kan lämna in en begäran om en klart fastställd och kvantifierad utökning av kapacitetsmålen för sådana åtgärder som förbättrar säkerhet, navigation till sjöss, hygien, produktkvalitet och arbetsförhållanden, under förutsättning att dessa åtgärder inte medför ett högre utnyttjande av berörda resurser.

En sådan begäran skall granskas av kommissionen och godkännas enligt förfarandet i artikel 23.2. Medlemsstaterna skall förvalta varje kapacitetsökning enligt den permanenta ordning som anges i punkt 1.”

- 8 Nämnda artikel 6 upphävdes genom artikel 1 led 6 i rådets förordning (EG) nr 2369/2002 av den 20 december 2002 om ändring av förordning nr 2792/1999 (EGT L 358, 2002, s. 49), från och med den 1 januari 2003.

Bakgrund

- 9 Mellan den 1 november och den 14 december 2001 ansökte McBride m.fl. hos Department of Communications, Marine & Natural Resources (Ministeriet för kommunikation, marina resurser och naturresurser, Irland) om en ökning av kapaciteten för de fiskefartyg de ägde, på grund av förbättringar i säkerheten, i enlighet med artikel 4.2 i beslut 97/413.

- 10 Till stöd för dessa individuella ansökningar lämnade det irländska ministeriet för kommunikation, marina resurser och naturresurser, genom en skrivelse av den 14 december 2001, in en ansökan till kommissionen om en ökning av kapaciteten med 1 304 bruttoton i segmentet för fiskefartyg med flera ändamål och med 5 335 bruttoton i det pelagiska segmentet av den irländska flottan, i enlighet med artikel 4.2 i beslut 97/413 (nedan kallad den ursprungliga ansökan).
- 11 Den 4 april 2003 antog kommissionen beslut 2003/245/EG om de ansökningar som kommissionen hade mottagit om utökning av FUP IV-målen med hänsyn till förbättringar av säkerhet, navigation till sjöss, hygien, produktkvalitet och arbetsförhållanden när det gäller fartyg vars totala längd överskrider 12 meter (EUT L 90, 2003, s. 48) (nedan kallat det ursprungliga beslutet). Alla de fartyg som tillhörde McBride m.fl. fanns upptagna i bilaga II till detta beslut, vilken enligt artikel 2 andra stycket innehöll en uppräkningslista av de ansökningar som avslagits av kommissionen.
- 12 Det ursprungliga beslutet grundades på artikel 4 i beslut 97/413 och på artikel 6 i förordning nr 2792/1999.
- 13 Det ursprungliga beslutet blev föremål för flera mål om ogiltigförklaring som avgjordes genom domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159). Tribunalen ogiltigförklarade i denna dom beslutet i den del det avsåg de fartyg som tillhörde Peter McBride och Hugh McBride, Mullglen Ltd, Cathal Boyle, Patrick Fitzpatrick, Eamon McHugh, Eugene Hannigan och Brendan Gill. Tribunalen ansåg att kommissionen hade överskridit sina befogenheter genom att anta kriterier som inte angavs i den tillämpliga lagstiftningen. Genom skrivelse av den 14 juni 2006 begärde ägarna av de berörda fartygen att kommissionen skulle anta ett nytt beslut i enlighet med de kriterier som angavs i domen.
- 14 Domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159) överklagades och överklagandet gav upphov till domen av den 17 april 2008, Flaherty m.fl./kommissionen (C-373/06 P, C-379/06 P och C-382/06 P, EU:C:2008:230). I den domen ogiltigförklarade domstolen, av samma skäl som de som hade angivits i tribunalens dom, det ursprungliga beslutet i den del det avsåg de fartyg som tillhörde Thomas Flaherty, Ocean Trawlers och Larry Murphy.
- 15 Genom e-postmeddelande den 25 april 2008 frågade ombudet för McBride m.fl. kommissionen vilka åtgärder den vidtagit för att följa domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159).
- 16 Frågorna från McBride m.fl. åtföljdes av flera skriftväxlingar mellan Irland och kommissionen. Kommissionen anmodade bland annat Irland att lämna kompletterande upplysningar om de berörda fartygens tekniska egenskaper.
- 17 Genom de omtvistade besluten avlog kommissionen på nytt den ursprungliga ansökan med avseende på de fartyg som tillhörde McBride m.fl. Kommissionen ansåg
 - med avseende på de fartyg som tillhörde Peter McBride och Hugh McBride, Patrick Fitzpatrick och Eugene Hannigan, att ersättandet av flera mindre fartyg med ett nytt fartyg inte hade lett till en ökning av den totala kapaciteten av den irländska flottan i segmentet för fiskefartyg med flera ändamål och att artikel 4.2 i beslut 97/413 således inte var tillämplig,
 - med avseende på de fartyg som tillhörde Mullglen Ltd, Cathal Boyle, Thomas Flaherty, Ocean Trawlers, Eamon McHugh och Larry Murphy, att ökningen av tonnage för de nya fartygen inte uteslutande berodde på förbättringar av säkerheten och hade lett till en ökad fiskeansträngning, och

— med avseende på det fartyg som tillhör Brendan Gill, att ökningen av tonnage till följd av förlängningen av fartyget inte uteslutande berodde på förbättringar av säkerheten och hade lett till en ökad fiskeansträngning.

18 I de omtvistade besluten angav kommissionen även att det inte längre fanns någon särskild rättslig grund för dessa, eftersom artikel 4.2 i beslut 97/413 hade upphävts genom artikel 1 led 3 i beslut 2002/70 och inte ersatts av någon motsvarande bestämmelse. Kommissionen påpekade därför att den såg sig tvingad att anta ett *ad hoc*-beslut med tillämpning av de materiella bestämmelser som var i kraft då det ursprungliga beslutet antogs.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

19 McBride m.fl. väckte, genom ansökningar som inkom till tribunalens kansli den 27 och den 28 september 2010, talan om ogiltigförklaring av de omtvistade besluten.

20 Till stöd för respektive talan åberopade McBride m.fl. sex grunder, nämligen att det saknades rättslig grund, att väsentliga formföreskrifter åsidosatts, att artikel 4.2 i beslut 97/413 tolkats felaktigt, att denna bestämmelse tillämpats uppenbart felaktigt, att principen om god förvaltningssed åsidosatts och att principen om likabehandling åsidosatts.

21 Tribunalen fann i den överklagade domen att kommissionen inte haft behörighet att anta de omtvistade besluten och biföll talan på den första grunden som avsåg att denna institution saknade behörighet. Tribunalen ogiltigförklarade därför de omtvistade besluten, utan att pröva de övriga grunderna.

Parternas yrkanden

22 Kommissionen har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska

- upphäva den överklagade domen,
- ogilla talan om ogiltigförklaring, i vart fall såvitt avser den första grunden,
- i andra hand återförvisa målet till tribunalen, och
- förplikta McBride m.fl. att ersätta rättegångskostnaderna i målet om överklagande samt de rättegångskostnader som har uppkommit i målet vid tribunalen.

23 McBride m.fl. har yrkat att domstolen ska

- ogilla överklagandet, och
- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna, samt
- i andra hand, upphäva den överklagade domen, bifalla respektive talan om ogiltigförklaring, särskilt på den första och den andra grunden som åberopats till stöd för respektive talan, och ogiltigförklara de omtvistade besluten, eller, i tredje hand, upphäva den överklagade domen och återförvisa målet till tribunalen, och förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i målet om överklagande samt de rättegångskostnader som har uppkommit i målet vid tribunalen.

Prövning av överklagandet

- 24 Kommissionen har till stöd för sitt överklagande åberopat två grunder. Den första avser att tribunalen gjort sig skyldig till en felaktig tolkning och tillämpning av artikel 266 FEUF, jämförd med principen om tilldelade befogenheter, vilken följer av artiklarna 5.1, 5.2 och 13.2 FEU och rättssäkerhetsprincipen. Den andra avser en bristande motivering av den överklagade domen.

Den första grunden

Parternas argument

- 25 Kommissionen har, med hänvisning till punkt 27 i domen av den 26 april 1988, Asteris m.fl./kommissionen (97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, EU:C:1988:199), för det första, påpekat att artikel 266 FEUF innebär en skyldighet för den berörda institutionen att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fullt ut följa den dom genom vilken en av institutionens rättsakter har förklarats ogiltig. Institutionen ska härvidlag beakta domslutet i den domen, men även de domskäl som innehåller en redogörelse för de exakta skälen för den rättsstridighet som fastställts i domslutet.
- 26 Kommissionen har gjort gällande att denna skyldighet måste vägas bland annat mot rättssäkerhetsprincipen, i enlighet med vad domstolen slagit fast i domen av den 26 april 1988, Asteris m.fl./kommissionen (97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, EU:C:1988:199). I punkterna 43 och 44 i den överklagade domen koncentrerade sig tribunalen dock felaktigt endast på principen om tilldelade befogenheter.
- 27 Kommissionen har även gjort gällande att artikel 266 FEUF har samma status som principen om tilldelade befogenheter, vilken följer av artiklarna 5.1, 5.2 och 13.2 FEU. Eftersom dessa bestämmelser har samma status i normhierarkin har tribunalen gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att ge principen om tilldelade befogenheter företräde framför den skyldighet som följer av artikel 266 FEUF.
- 28 Kommissionen har, för det andra, gjort gällande att den skyldighet som åligger kommissionen enligt artikel 266 FEUF, som i förevarande fall består i en skyldighet att anta ett beslut avseende de ansökningar som rör de fartyg som tillhör McBride m.fl. till följd av domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159), och av domen av den 17 april 2008, Flaherty m.fl./kommissionen (C-373/06 P, C-379/06 P och C-382/06 P, EU:C:2008:230), inte kunde ignoreras av det skälet att unionslagstiftaren hade upphävt den förfarandebestämmelse i vilken det föreskrevs hur institutionen skulle agera. Kommissionen tillämpade därför den rättspraxis som följer av dom av den 25 oktober 2007, SP m.fl./kommissionen (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 och T-98/03, EU:T:2007:317, och dom av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190), som rörde EKSG-fördragets upphörande och som innebär att när en rättslig grund har upphört att gälla, kan de materiella regler som omfattas av denna fortfarande tillämpas, tillsammans med de förfaranderegler som var i kraft när den berörda rättsakten antogs.
- 29 Kommissionen har medgett att artikel 266 FEUF inte "återinrättar" en rättslig grund som upphört att gälla. Kommissionen har dock tillagt att det i nämnda rättspraxis antyds att det enligt unionsrätten är möjligt att tolka en rättslig grund i syfte att fortfarande kunna använda den för begränsade ändamål efter dess upphävande. Kommissionen har preciserat att denna rättspraxis bland annat grundar sig på principen om rättsordningens kontinuitet och rättssäkerhetsprincipen. Artikel 4.2 i beslut 97/413 fortsätter således att ligga till grund för kommissionens behörighet att pröva den ursprungliga ansökan i sak. När det däremot gäller förfarandet, har det förhållandet att denna bestämmelse inte längre är i

kraft medfört att kommissionen fått följa ett *ad hoc*-förfarande utan samråd med förvaltningskommittén för fiskeri- och vattenbrukssektorn, i motsats till vad som föreskrevs i beslut 97/413.

- 30 Kommissionen har, för det tredje, gjort gällande att tribunalen tolkat rättssäkerhetsprincipen alltför snävt och förbisett att en rättslig grund kan vara underförstådd. När tribunalen, i punkt 26 i den överklagade domen, i huvudsak påpekade att det var nödvändigt att ange den rättsliga grunden för en rättsakt, förbisåg den de övriga aspekterna av rättssäkerhetsprincipen, enligt domen av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190).
- 31 Dessutom, när tribunalen, i punkt 27 i den överklagade domen, med hänvisning till den rättspraxis som följer av dom av den 25 oktober 2007, SP m.fl./kommissionen (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 och T-98/03, EU:T:2007:317) och dom av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190), fann att den rättsliga grunden för en rättsakt ska vara i kraft när rättsakten antas, så redogjorde den för denna rättspraxis på ett ofullständigt sätt. Tribunalen nämnde inte att det, med stöd av denna rättspraxis, är möjligt att tillämpa det materiella innehållet i en rättslig grund, även om denna inte längre är i kraft. Denna möjlighet stöds av de tolkningsregler som avser principen om unionsrättens effektivitet. I förevarande fall kan artikel 4.2 i beslut 97/413 således fortfarande användas som underförstådd rättslig grund för åtgärder som vidtas för att följa domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159), och domen av den 17 april 2008, Flaherty m.fl./kommissionen (C-373/06 P, C-379/06 P och C-382/06 P, EU:C:2008:230).
- 32 Kommissionen har, för det fjärde, gjort gällande att tribunalen, genom att tolka artikel 266 FEUF på ett felaktigt sätt, indirekt undergrävt effektiviteten av den ogiltighetstalan som föreskrivs i artikel 263 FEUF, eftersom den överklagade domen skapar en lucka i de rättsmedel som McBride m.fl. förfogar över.
- 33 Kommissionen har, för det femte, gjort gällande att den överklagade domen även undergräver rättssäkerhetsprincipen. Tribunalens slutsats, i punkt 35 i den domen, att kommissionen, efter den 1 januari 2003, inte förfogade över någon rättslig grund för att kunna pröva den ursprungliga ansökan eller de ansökningar som inlämnades till följd av domen av den 13 juni 2006, Boyle m.fl./kommissionen (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159), och domen av den 17 april 2008, Flaherty m.fl./kommissionen (C-373/06 P, C-379/06 P och C-382/06 P, EU:C:2008:230), innebär att det väcks tvivel om huruvida det ursprungliga beslutet är giltigt för de fartygsägare för vilka beslutet var positivt. Vidare skapar den överklagade domen även en rättslig osäkerhet med avseende på ett beslut som antogs år 2010, som var positivt för en fartygsägare, eftersom den antyder att det inte fanns någon rättslig grund för att anta detta beslut år 2010.
- 34 McBride m.fl. har yrkat att talan ska ogillas såvitt avser den första grunden.

Domstolens bedömning

- 35 Vad för det första gäller kommissionens argument avseende dess skyldighet enligt artikel 266 FEUF, påpekar domstolen att den institution vars rättsakt har förklarats ogiltig enligt denna bestämmelse ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa den dom genom vilken rättsakten ogiltigförklarats. Domstolen har i detta hänseende fastslagit att den berörda institutionen, för att följa en sådan dom fullt ut, inte bara är skyldig att följa domslutet i domen utan även de domskäl som ledde fram till domslutet och som utgjorde det nödvändiga stödet för detta, eftersom domskälen är nödvändiga för att fastställa det exakta innehållet i domslutet (dom av den 26 april 1988, Asteris m.fl./kommissionen, 97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, EU:C:1988:199, punkt 27).

- 36 Innan den institution vars rättsakt har förklarats ogiltig vidtar sådana åtgärder, måste emellertid frågan om denna institutions behörighet prövas, eftersom unionens institutioner endast kan agera inom gränserna för sin tilldelade befogenhet, såsom tribunalen korrekt påpekade i punkterna 23–25 i den överklagade domen.
- 37 Eftersom beslut 97/413 och artikel 6 i förordning nr 2792/1999, som bemyndigade kommissionen att pröva och avgöra ansökningarna om ökning av säkerhetstonnaget, har upphävts och ingen annan bestämmelse, inte ens en övergångsbestämmelse, gav kommissionen behörighet att anta de nya besluten, fanns det inte längre någon lämplig rättslig grund i unionens rättsordning som möjliggjorde för kommissionen att anta de omtvistade besluten.
- 38 Såsom tribunalen fann i punkt 44 i den överklagade domen, utgör dessutom den skyldighet att agera som följer av artikel 266 FEUF inte någon källa till behörighet för kommissionen och medger inte heller att kommissionen baserar sig på en rättslig grund som under tiden har upphävts.
- 39 För övrigt kan kommissionen inte med framgång åberopa den rättspraxis som följer av domen av den 26 april 1988, Asteris m.fl./kommissionen (97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, EU:C:1988:199) för att göra gällande att domstolen har tolkat det som nu är artikel 266 FEUF extensivt och vägt kommissionens skyldighet att agera enligt denna artikel mot rättssäkerhetsprincipen. Även om det är riktigt att domstolen i den domen fann att kommissionen, till följd av domen om ogiltigförklaring av den berörda förordningen, inte bara skulle anta en ny förordning som rättade till den konstaterade rättsstridigheten, utan även undanröja denna rättsstridighet för framtiden, så uttalade sig domstolen nämligen i vart fall inte om huruvida det fanns någon rättslig grund som bemyndigade kommissionen att agera i syfte att ändra den berörda förordningen för framtiden.
- 40 För det andra, när det gäller kommissionens argument avseende tillämpningen av den rättspraxis som följer av dom av den 25 oktober 2007, SP m.fl./kommissionen (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 och T-98/03, EU:T:2007:317, och dom av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190), följer det av denna rättspraxis att även om iakttagandet av principen om lagstiftningens tillämplighet i tiden, av rättssäkerhetsprincipen och av principen om skydd för berättigade förväntningar innebär att det är de materiella bestämmelser som är i kraft vid tidpunkten för de relevanta omständigheterna som ska tillämpas, även om dessa bestämmelser inte längre är i kraft när en rättsakt antas av unionsinstitutionen, så måste däremot den bestämmelse som utgör den rättsliga grunden för en rättsakt och som bemyndigar unionsinstitutionen att anta rättsakten i fråga vara i kraft när rättsakten antas. På samma sätt måste förfarandet för att anta denna rättsakt följa de bestämmelser som var i kraft vid tiden för antagandet.
- 41 I förevarande fall kan det först slås fast att kommissionen inte med framgång kan åberopa denna rättspraxis till stöd för sin ståndpunkt.
- 42 Även om artikel 4.2 i beslut 97/413, som var i kraft när den ursprungliga ansökan ingavs, förvisso fortsatte att vara tillämplig med avseende på denna ansökan, trots att den upphävts med verkan från och med den 1 januari 2002, som en materiell bestämmelse med de kriterier som skulle vara uppfyllda för att en ökning av ett fiskefartygs kapacitet skulle godkännas, så fanns det däremot inte någon bestämmelse i kraft när de omtvistade besluten antogs som gav kommissionen en rättslig grund för att anta besluten. Artikel 6.2 i förordning nr 2792/1999, som vid den tidpunkt då den ursprungliga ansökan ingavs innehöll den rättsliga grund som bemyndigade kommissionen att avgöra en sådan ansökan, upphävdes nämligen från och med den 1 januari 2003 och den har inte ersatts av någon motsvarande bestämmelse eller någon övergångsbestämmelse som skulle kunna förse kommissionen med en sådan rättslig grund.

- 43 Dessutom, eftersom de förfarandebestämmelser som avsåg tillämpningen av beslut 97/413 och som avsågs i artikel 10 i det beslutet och i artikel 6 i förordning nr 2792/1999, inte längre var i kraft när de omtvistade besluten antogs, så tillämpade kommissionen ett *ad hoc*-förfarande som dock inte baserade sig på någon bestämmelse som var i kraft vid den tidpunkten.
- 44 Det kan härefter påpekas att kommissionens argument avseende tillämpningen av den rättspraxis som följer av dom av den 25 oktober 2007, SP m.fl./kommissionen (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 och T-98/03, EU:T:2007:317) och dom av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190) bygger på en felaktig tolkning av denna rättspraxis.
- 45 Såsom angetts i punkt 40 ovan, medger denna rättspraxis nämligen att de materiella bestämmelser som var i kraft vid tidpunkten för de relevanta omständigheterna tillämpas med iakttagande av de förfarandebestämmelser som är i kraft när den berörda rättsakten antas, under förutsättning att den rättsliga grund som ger institutionen behörighet att agera är i kraft när den berörda rättsakten antas. Däremot kan denna rättspraxis, såsom generaladvokaten i huvudsak har angett i punkt 92 i sitt förslag till avgörande, inte tolkas så, att den, via en tillämpning av unionens allmänna rättsprinciper, medger att kommissionen kan använda sig av en rättslig grund som upphört att gälla i syfte att skaffa sig behörighet för att tillämpa en materiell bestämmelse, i detta fall artikel 4.2 i beslut 97/413, som grund för ett beslut angående den ursprungliga ansökan, efter det att unionsdomstolen ogiltigförklarat det ursprungliga beslutet.
- 46 För det tredje kan kommissionen inte klandra tribunalen för att den inte funnit att en rättslig grund kan vara underförstådd.
- 47 Tribunalen gjorde nämligen en riktig bedömning när den, med hänvisning till domen av den 26 mars 1987, kommissionen/rådet (45/86, EU:C:1987:163) och domen av den 1 oktober 2009, kommissionen/rådet (C-370/07, EU:C:2009:590), i punkt 26 i den överklagade domen, fann att kravet på rättssäkerhet medför att varje rättsakt som är avsedd att ha rättsverkningar måste stödja sin bindande verkan på en bestämmelse i unionsrätten, vilken uttryckligen måste anges som rättslig grund och vari det föreskrivs vilken rättslig form rättsakten ska ha.
- 48 Även om det är riktigt att en underlåtelse att hänvisa till en konkret bestämmelse i fördraget inte kan utgöra ett väsentligt formfel om den rättsliga grunden för en rättsakt kan avgöras med stöd av andra uppgifter i denna, är en sådan uttrycklig hänvisning emellertid oundgänglig för det fall de som berörs av den och domstolen annars skulle sväva i ovisshet om den exakta rättsliga grunden (dom av den 26 mars 1987, kommissionen/rådet, 45/86, EU:C:1987:163, punkt 9, och dom av den 1 oktober 2009, kommissionen/rådet, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 56).
- 49 I förevarande fall fanns det dock, såsom tribunalen påpekat i punkt 36 i den överklagade domen, den 13 juli 2010 inte längre någon rättslig grund för att anta de omtvistade besluten. Tribunalen kan därför inte klandras för att ha tolkat rättssäkerhetsprincipen restriktivt i detta avseende.
- 50 För övrigt, och tvärt emot vad kommissionen har gjort gällande, kan principen om unionsrättens effektivitet inte leda till att artikel 4.2 i beslut 97/413, i syfte att kommissionen ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 266 FEUF, ska betraktas som en underförstådd rättslig grund som ger kommissionen behörighet att avgöra den ursprungliga ansökan.
- 51 När det gäller kommissionens argument att den överklagade domen skapar en lucka i de rättsmedel som McBride m.fl. förfogar över, kan det, för det fjärde, påpekas att dessa har kvar möjligheten att väcka en skadeståndstalan mot unionen och åberopa att det ursprungliga beslutet är rättsstridigt.

- 52 För övrigt, även om det framgår av lydelsen av artikel 266 FEUF att den institution vars rättsakt har förklarats ogiltig är skyldig att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa unionsdomstolens domar, anges det dock inte i denna bestämmelse vilka åtgärder denna institution ska vidta för att följa domen.
- 53 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 70 och 98 i sitt förslag till avgörande, ankommer det följaktligen på den berörda institutionen att identifiera dessa åtgärder.
- 54 Det fjärde argumentet kan således inte godtas.
- 55 För det femte påpekar domstolen, när det gäller kommissionens argument att den överklagade domen undergräver rättssäkerhetsprincipen, att ett beslut mot vilket talan inte har väckts av dess mottagare inom de frister som föreskrivs i artikel 263 FEUF enligt fast rättspraxis vinner rättskraft gentemot vederbörande (se, för ett liknande resonemang, bland annat, dom av den 17 november 1965, Collotti/EU-domstolen, 20/65, EU:C:1965:115, och dom av den 9 mars 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, punkt 13).
- 56 Rättssäkerhetsprincipen, som ligger bakom denna rättspraxis, innebär således att giltigheten av det ursprungliga beslutet eller de beslut som kommissionen antog år 2010 och som varit positiva för fartygsägare eller vunnit laga kraft, inte påverkas av den överklagade domen, som endast rör de omtvistade beslut mot vilka en talan om ogiltigförklaring väckts.
- 57 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden

Parternas argument

- 58 Kommissionen har, för det första, gjort gällande att tribunalen åsidosatt sin motiveringsskyldighet, eftersom den förvanskade de rättsliga argument som kommissionen lagt fram inför den, och följaktligen inte besvarat dem. Kommissionen angav i detta hänseende tydligt dels att den inte kunde följa det förfarande som föreskrevs i beslut 97/413, med följden att den var tvungen att tillämpa ett *ad hoc*-förfarande, dels att den behöll behörigheten att tillämpa det materiella innehållet i denna bestämmelse, i enlighet med den rättspraxis som följer av domen av den 25 oktober 2007, SP m.fl./kommissionen (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 och T-98/03, EU:T:2007:317) och domen av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190). Detta argument rör åtskillnaden mellan förfarandebestämmelser och materiella bestämmelser och återspeglas inte korrekt i den överklagade domen, och punkterna 37–44 i den domen utgör ett svar på de argument som framförts av McBride m.fl. och inte på kommissionens argument.
- 59 Kommissionen har, för det andra, gjort gällande att den överklagade domen inte innehåller något svar på en fråga om rättegångshinder som uppkommit i målet Gill/kommissionen, T-471/10. Kommissionen har angett att sökanden, i detta mål, väckt talan om ogiltigförklaring en timme och 21 minuter efter det att fristen gått ut, på grund av tekniska problem med en telefax. Även om tribunalen inte är tvungen att behandla alla de rättsliga frågor som tagits upp i målet, borde frågan om huruvida nämnda mål kunde tas upp till sakprövning ha behandlats uttryckligen.
- 60 McBride m.fl. har yrkat att talan ska ogillas såvitt avser den andra grunden.

Domstolens bedömning

- 61 Domstolen erinrar för det första, när det gäller kommissionens argument att tribunalen åsidosatt motiveringsskyldigheten, om att den skyldighet att motivera domarna vilken åvilar tribunalen enligt artiklarna 36 och 53 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol enligt fast rättspraxis inte innebär någon skyldighet för denna att lämna en uttömmande redogörelse för vart och ett av de resonemang som parterna i tvisten fört. Motiveringen kan således vara underförstådd, under förutsättning att den ger de berörda möjlighet att få reda på skälen till varför de ifrågavarande åtgärderna vidtagits och ger domstolen tillräckligt underlag för att utöva sin kontroll (dom av den 29 mars 2011, ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190, punkt 78 och där angiven rättspraxis).
- 62 Genom detta argument upprepar kommissionen i huvudsak den argumentation som den redan framfört till stöd för sin första grund.
- 63 Även om det är riktigt att kommissionens argument endast undersökts kortfattat i den överklagade domen, är tribunalens resonemang likväl klart och det ger såväl kommissionen möjlighet att få reda på skälen till varför de omtvistade besluten ogiltigförklarades och att formulera sitt överklagande, såsom det stora antalet argument som kommissionen utvecklat i samband med den första grunden vittnar om, som domstolen underlag för att utöva sin kontroll.
- 64 Motiveringen i den överklagade domen är således inte bristfällig.
- 65 Vad för det andra gäller kommissionens argument att tribunalen i den överklagade domen inte prövat en fråga om rättegångshinder, kan det påpekas att tribunalen, genom besluten av den 1 april 2011, Doherty/kommissionen (T-468/10, EU:T:2011:133), Conneely/kommissionen (T-469/10, ej publicerat, EU:T:2011:134), Oglesby/kommissionen (T-470/10, ej publicerat, EU:T:2011:135), Cavankee Fishing/kommissionen (T-472/10, ej publicerat, EU:T:2011:136) och McGing/kommissionen (T-473/10, ej publicerat, EU:T:2011:137), slog fast att det var uppenbart att respektive talan som väckts i de mål som gav upphov till dessa beslut inte kunde tas upp till prövning eftersom de hade väckts för sent.
- 66 I vart och ett av dessa beslut fann tribunalen, efter att ha slagit fast att kansliets telefax inte svarade – när ansökan i mål T-471/10 skickades den 27 september 2010, kl. 23.53 och 23.57, luxemburgsk tid – att om man beaktade den genomsnittliga sändningstiden för faxkopiorna i målen Hugh McBride/kommissionen, T-459/10, Boyle/kommissionen, T-461/10, Flaherty/kommissionen, T-462/10, Ocean Trawlers/kommissionen, T-463/10, Fitzpatrick/kommissionen, T-464/10, Hannigan/kommissionen, T-466/10 och Murphy/kommissionen, T-467/10, och – även om man antog att kansliets telefax hade fungerat normalt – var det endast ansökan i målet Gill/kommissionen, T-471/10, som fortfarande kunde överföras fram till midnatt, då tiden för att väcka talan löpte ut.
- 67 Under dessa omständigheter kan tribunalen inte klandras för att den inte vederbörligen motiverat sitt beslut enligt vilket talan i målet Gill/kommissionen, T-471/10, hade väckts i rätt tid.
- 68 Härav följer att det andra argumentet ska underkännas och att talan således inte kan vinna bifall på den andra grunden.
- 69 Överklagandet ska följaktligen ogillas.

Rättegångskostnader

- 70 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas. Enligt artikel 138.1, som enligt artikel 184.1 är tillämplig i ett mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.
- 71 McBride m.fl. har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska deras yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Överklagandet ogillas.**
- 2) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter